

ФЕРЕНЕЦЬ О. Б.,
директор
(ТОВ «Балтика»)

УДК 343

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Автором проаналізовано останні новели антикорупційного законодавства України в контексті системної антикорупційної реформи. Порушено питання діяльності Державного бюро розслідувань, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та інших органів.

Ключові слова: *протидія корупції, спеціальна конфіскація, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Державне бюро розслідувань, корупційні активи.*

Автором проанализированы последние новеллы антикоррупционного законодательства Украины в контексте системной антикоррупционной реформы. Подняты вопросы деятельности Государственного бюро расследований, Специализированной антикоррупционной прокуратуры и других органов.

Ключевые слова: *противодействие коррупции, специальная конфискация, Специализированная антикоррупционная прокуратура, Государственное бюро расследований, коррупционные активы.*

The author has analysed last short stories of anti-corruption legislation of Ukraine in context of system anti-corruption reform. Questions of activity of State bureau of investigations, Specialized anti-corruption prosecutor's office and other bodies are brought up.

Key words: *corruption counteraction, special confiscation, Specialized anti-corruption prosecutor's office, State bureau of investigations, corruption assets.*

Вступ. Протидія корупції була і залишається однією із ключових проблем розвитку суспільства і державності в Україні, що підтверджується як масштабами корупційних загроз національній безпеці на сучасному етапі, так і тією увагою, що приділяється боротьбі з корупцією провідними міжнародними інституціями, зокрема Радою Європи та GRECO, вищими посадовими особами Української держави.

Корупція в Україні, незважаючи на зміну політичної еліти і прихід до влади нових політичних сил, не зменшилася, а в деяких сферах навіть зросла на 5–18%. Про це свідчить порівняльний аналіз досліджень рівнів корупції в Україні, які проводилися компаніями Transparency International, Gallup International та центром Разумкова у 2013–2015 роках. За словами експертів, корупція пронизує всі сфери життя, і незважаючи на прихід до влади нових людей, її масштаби збільшуються. Наприклад, у 2013 році 47,3% українців вважали, що судова система повністю корумпована. У 2015 році така думка була вже у 66% українців – зростання склало майже 20%. Аналогічна динаміка спостерігається і в інших сферах: правоохоронній – 45,5% і 64% (зростання – 18,6%), державних органах – 44,9% і 56% (зростання – 11,1%), медицині – 40,6% і 54% (зростання – 13,4). Жителям України доводиться вдаватися до корупційних дій навіть для реалізації своїх законних прав. За статистикою 60,5% жителів України знають про випадки, коли давали хабара для ухвалення законного рішення, 47,5% українців знають про випадки хабарництва для ухвалення незаконного рішення [13].

У зв'язку з подібними негативними тенденціями у своєму щорічному посланні до Верховної Ради України 04.06.2015 Президент України П. Порошенко прямо зазначив: «Що мене особисто турбує найбільше і що найбільше дратує суспільство – корупція і боротьба з нею. Що ж у нас в активі, крім твердої політичної волі? Активно створюємо законодавчу базу і будуємо інфраструктуру боротьби з корупцією. Ключове – безпрецедентно відкриті підбір та призначення директора Національного антикорупційного бюро. Ухвалено європейський Закон про прокуратуру. Розпочато ухвалення законів, які регламентують реформу МВС, відокремлюють силову структуру від політичних, створюють муніципальну варту та нову поліцію. Гучні корупційні скандали, як це не парадоксально звучить, стали позитивним явищем. Це катарсис, свідчення того, що на корупцію перестали сором'язливо заплющувати очі, що з нею нарешті розпочинається реальна боротьба, преса і суспільство стали набагато менш терпимими до неї» [14].

Отже, дослідження правових основ протидії корупції в Україні та формулювання науково обґрунтованих пропозицій щодо їх вдосконалення є вкрай важливим із урахуванням необхідності продовження системних та ефективних реформ державного та правоохоронного секторів з метою рішучого подолання корупційних проявів у нашій державі.

Правові аспекти корупційної проблематики стали предметом дослідження цілого ряду вітчизняних та зарубіжних науковців, до яких відносяться, зокрема, такі, як М. Хавронюк, О. Кальман, Дж. Поуп, Г. Кохан, Є. Невмержицький, П. Андрушко, О. Бандурка та ін. Втім з огляду на постійну трансформацію нормативно-правової бази боротьби з корупцією та необхідність теоретичного аналізу і емпіричної оцінки впливу нових нормативно-правових актів на реальний стан суспільних відносин виникає потреба в нових наукових розробках, які стосуються правових основ антикорупційної діяльності.

Завданнями статті є: аналіз чинного правового регулювання боротьби з корупцією з урахуванням останніх законодавчих змін у контексті євроінтеграційної політики нашої держави, формулювання пропозицій щодо подальшого реформування системи протидії корупції з метою подолання кризових явищ у діяльності системи державного управління та правоохоронної системи України.

Результати дослідження. Корупція, яка протягом всього історичного розвитку українського суспільства, на жаль, є однією із системних і визначальних рис його розвитку, в умовах світової геополітичної нестабільності, соціально-економічних проблем розвитку нашої держави, кризових політичних явищ всередині України стає одним із головних чинників, що прямо гальмують процес реформування системи державного управління, економічного базису, соціальної сфери. Лише за умови зведення її руйнівного впливу до мінімуму можливе реальне і відносно швидке наближення Української держави до передових світових стандартів і її подальший еволюційний розвиток.

Так, на думку Л. Багрій-Шахматова, корупція – це явище, яке вразило апарат державної влади і управління, пов'язане з його розладом, коли представники апарату незаконно використовують своє службове становище в корисливих цілях, для особистого збагачення всупереч інтересам служби [15, с. 23].

Нещодавно національним парламентом було прийнято ряд нових законів з метою скасування візового режиму з ЄС, зокрема, такі як «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо виконання рекомендацій, які містяться у шостій доповіді Європейської комісії про стан виконання Україною Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України, стосовно удосконалення процедури арешту майна та інституту спеціальної конфіскації» від 18.02.2016 (далі – Закон № 1019), «Про Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 10.11.2015 (далі – Закон № 3040) та «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції» від 08.10.2015, «Про державну службу» від 10.12.2015, «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» від 03.11.2015. Вказане свідчить про невпинність та послідовність реформування системи протидії корупції.

Однак на практиці продовжує існувати ряд недоліків та проблем, які вимагають ґрунтовного аналізу та вироблення рекомендацій щодо їх усунення. Як зазначає відомий дослідник корупції Дж. Поуп, теперішня криза більшою мірою є наслідком недовіри законодавства та правових інституцій. Запобігання корупційній діяльності повинно стояти на першому плані при розробці реформ, але не менш важливим є примусове забезпечення законів [18, с. 385]

Так, зокрема, парламентом після тривалих дискусій Законом України від 12.11.015 створено новий орган у сфері протидії корупції, яким стане Державне бюро розслідувань (далі – ДБР). На дану правоохоронну структуру відповідно до ч. 1 ст. 5 даного закону покладається розслідування злочинів, скоєних особами, що займають особливо відповідальне становище або відносяться до 1–3 категорій посад, судьями та працівниками правоохоронних органів, прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та службовцями НАБУ [4]. Функціонування ДБР обумовлює необхідність чіткого розмежування антикорупційних повноважень між ним та Національним антикорупційним бюро України (далі – НАБУ).

Очевидно, що компетенція НАБУ поширюється лише на ту частину корупційних злочинів, які є найбільш суспільно небезпечними (зокрема, у випадку їх скоєння спеціальними суб'єктами; коли розмір завданої шкоди в 500 і більше разів перевищує мінімальну зарплату і т. д.). Проте кримінальна корупція є набагато ширшим поняттям як щодо суб'єктного складу, так і в контексті розміру предмета злочину чи завданої ним шкоди. Отже, велика частина корупційних злочинів залишається в підслідності ДБР або органів внутрішніх справ. Такий підхід вбачається досить неоднозначним з огляду на можливу неузгодженість дій між ними, організаційні проблеми при передачі кримінальних проваджень з одного органу до іншого у зв'язку зі встановленням нових обставин справи, відсутність єдиної міжвідомчої системи обміну інформацією. Нагадаємо, якщо в раніше чинному законодавстві розмежування підслідності здійснювалося відповідно до статей КК України, то тепер воно буде пов'язано винятково з окремими елементами складу злочину, наприклад, предметом або суб'єктом діяння. Що ж стосується самих складів злочину, то вони для вказаних правоохоронних органів будуть тотожними, що може призвести, зокрема, й до проблем при визначенні підслідності і, відповідно, додаткових витрат часу, що матиме наслідком потенційну втрату доказового матеріалу.

Вкрай небезпечним чинником, який різко ускладнює ефективність розслідування корупційних злочинів, є не лише нечітке розмежування підслідності між ДБР та НАБУ, а і їх різне підпорядкування. Так, відповідно до ч. 1 ст. 11 Закону «Про Державне бюро розслідувань» директор ДБР, його перший заступник та заступник призначаються на посаду Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до подання конкурсної комісії [4]. У свою чергу згідно з ч. 1 ст. 6 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» керівництво його діяльністю здійснює директор, який призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України [7]. Таким чином, різне підпорядкування таких потужних правоохоронних органів, як НАБУ та ДБР при нечіткому поділі їх компетенції обумовлює наростання конфліктного потенціалу та неузгодженість у співпраці між ними.

Важливі законодавчі зміни було запроваджено щодо діяльності органів прокуратури України. Так, 18.02.2016 було прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо забезпечення прозорості в організації діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури з метою виконання рекомендацій Міжнародного валютного фонду». Ним запроваджено низку нововведень, якими підвищено ступінь незалежності Спеціалізованого антикорупційного прокурора від Генерального прокурора України, а також змінено процедуру призначення на адміністративні посади в САП. Зокрема, з компетенції Генерального прокурора України виведено право призначення керівників та заступників керівників структурних підрозділів САП та передано відповідні повноваження Спеціалізованому антикорупційному прокурору. Крім того, ключову роль у призначенні самого Спеціалізованого антикорупційного прокурора з цього часу відіграє конкурсна комісія, оскільки кандидатура, відібрана нею, призначається на посаду Генеральним прокурором

України в обов'язковому порядку. До інших новацій відноситься встановлення нових вимог до кандидатів на посади прокурорів САП, які є більш суворими у порівнянні із прокурорами загальних прокуратур: так, прокурором САП може бути призначено особу, яка має вищу юридичну освіту, стаж роботи в галузі права не менше 5 років та володіє державною мовою (в той час, як кандидат на посаду прокурора місцевої прокуратури повинен мати не менше 2 років стажу). Також у ст. 8-1 Закону «Про прокуратуру» визначено вимоги до членів конкурсної комісії з відбору на адміністративні посади в САП, зокрема заборонено включати до її складу осіб, які займають політичні посади, працівників правоохоронних органів, депутатів Верховної Ради України та місцевих рад і т. д. Отже, Україна продовжує процес формування моделі прокуратури, максимально наближеної до європейської правової системи.

Після прийняття Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) значних нововведень зазнало регулювання питань відшкодування шкоди, завданої корупційними діяннями. Так, якщо в ч. 2 ст. 24 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 07.04.2011 зазначалось, що правочин, укладений внаслідок корупційного правопорушення, є нікчемним, то в новому Законі ч. 2 ст. 67 говорить лише про те, що такий правочин може бути визнаний недійсним (тобто відповідно до ч. 3 ст. 215 Цивільного кодексу України є оспорюваним). Таким чином, роль прокурора щодо представництва інтересів держави і громадян у сфері корупції стає ще важливішою, оскільки тепер недійсність кожного правочину, вчиненого внаслідок корупції, має доводитись у судовому порядку на загальних підставах.

Важливу роль у вітчизняному правовому полі відіграє створення однойменним законом від 10.11.2015 Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – Агентство). Головною метою створення цієї інституції стала потреба у виведенні з-під юрисдикції органів досудового розслідування, а також Державної виконавчої служби (в частині управління активами, які конфісковано у кримінальному провадженні) можливості оперативного управління корупційними та іншими злочинними активами для усунення корупціогенних ризиків у діяльності органів досудового розслідування, частково оперативно-розшукових підрозділів та виконавчих структур. У подальшому Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання рекомендацій, які містяться у шостій доповіді Європейської комісії про стан виконання Україною Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України, стосовно удосконалення засад діяльності Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 18.02.2016.

Так, п. 2.3.1.3 рекомендацій шостої доповіді Європейської комісії від 18.12.2015 передбачав необхідність перегляду статусу Агентства, оскільки низка поправок до тексту законопроекту, зроблена парламентом, обмежила функції Агентства з активного управління активами, на які накладено арешт, а також положення щодо вилучення та конфіскації.

Сама ідея щодо створення єдиного органу, який би акумулював у собі повноваження щодо виявлення, розшуку та управління злочинного майна, була запозичена з міжнародного досвіду.

Як зазначає А. Дубровик-Рохова, аналогічні агентства існують у країнах Європи та довели свою ефективність. Так, французьке агентство з менеджменту арештованих і конфіскованих активів (AGRASC) із 2011 по 2014 роки сплатило до бюджету 4,5 млн. євро, до фонду боротьби з наркотиками – 5,9 млн. євро, 1,2 млн. євро повернуто державним кредиторам, 23 млн. євро відшкодовано особам, які потерпіли від злочинів. При цьому агентство повністю забезпечувало свою роботу за рахунок надходжень від менеджменту активами (3,6 млн. євро за три роки: 2011—2014 р. р.) [17].

Як бачимо, по суті, створення агентства централізувало в межах одного органу повноваження щодо виявлення, розшуку, оцінки, управління корупційними та іншими злочинними активами. Зокрема, раніше здійснення повноважень щодо виконання покарання у вигляді конфіскації майна було покладено згідно з ч. 2 ст. 48 Кримінально-виконавчого кодексу України та ч. 1 ст. 2 Закону України «Про виконавче провадження» на Державну виконавчу службу [1; 10].

У свою чергу розшук злочинних активів покладался на органи досудового розслідування і оперативно-розшукові підрозділи, а оцінка злочинного майна здійснювалася переважно через механізм проведення судово-товарознавчих та інших експертиз. Що ж стосується управління корупційними та іншими злочинними активами, то даний напрям взагалі не був персонально закріплений за жодним із існуючих органів. Що ж стосується інших аспектів управління злочинними, зокрема, корупційними активами, то вони до прийняття закону № 3040 фактично випадали із правового регулювання.

Важливо відзначити, що агентство є єдиною, окрім прокуратури, інституцією, яка опосередковано реалізує позовну діяльність у сфері корупції. Однак агентство виявляє, розшукує та управляє активами лише в межах кримінального провадження, а подання ним позовів має на меті не відшкодування шкоди, а лише вилучення злочинного майна для тимчасового управління ним до прийняття судового рішення, що підтверджується ч. 9 ст. 20 вищевказаного закону. Якщо ж інший орган (а ним станом на сьогодні може бути лише прокуратура або потерпіла сторона) не заявить позов про відшкодування шкоди, то таке майно повертається особі, в якій воно вилучено.

Також Верховною Радою України прийнято закони України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо окремих питань накладення арешту на майно з метою усунення корупційних ризиків при його застосуванні» від 10.11.2015 (далі – Закон від 10.11.2015), а також «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо виконання рекомендацій, які містяться у шостій доповіді Європейської комісії про стан виконання Україною Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України, стосовно удосконалення процедури арешту майна та інституту спеціальної конфіскації» від 18.02.2016 (далі – Закон від 18.02.2016).

Вказаними законами у кримінальний процес введено нову сторону кримінального провадження – третю особу, щодо майна якої вирішується питання про арешт, а також поширено на таких осіб можливість накладення арешту майна, як заходу забезпечення кримінального провадження. Однак, якщо згідно з Законом від 10.11.2015 в статті 170 КПК України було передбачено можливість накладення на майно третьої особи арешту, в тому числі з метою забезпечення цивільного позову, то Законом від 18.02.2016 у статті 170 КПК України таку можливість скасовано – арешт майна третьої особи застосовується виключно для збереження речових доказів та спеціальної конфіскації. З одного боку, дане нововведення певним чином обмежує потенціал відшкодування шкоди, завданої злочинцем, оскільки у корупціонера виникає можливість передати своє майно третій особі за фіктивними правочинами з метою уникнення цивільно-правової відповідальності за свої дії. З іншого боку, створення необґрунтованих правових підстав для вилучення майна третіх осіб може спричинити зловживання з боку правоохоронних органів, а також буде суперечити статті 41 Конституції України в частині права кожного володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. В будь-якому разі станом на сьогодні прокурор не наділений правом арештовувати майно третіх осіб із метою забезпечення цивільного позову у кримінальному провадженні.

Окремо необхідно наголосити на прийнятті Законів України «Про внесення змін до деяких законів України у сфері державних закупівель щодо приведення їх у відповідність із міжнародними стандартами та вжиття заходів із подолання корупції» від 16.09.2015, «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» від 03.11.2015, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції» від 08.10.2015, «Про державну службу» від 10.12.2015 та ін. Дані законодавчі акти формують нормативно-правову базу боротьби з корупцією в окремих сферах діяльності держави.

Висновки. Отже, протидія корупції була і залишається однією із ключових проблем розвитку суспільства і державності в Україні. За останні роки її рівень суттєво зріс, що обумовило прийняття Верховною Радою України ряду антикорупційних законів, спрямованих на формування новітньої платформи боротьби з корупцією. Зокрема, створено ряд нових правоохоронних органів, таких, як Державне бюро розслідувань і Національне антикоруп-

ційне бюро. В той же час у їх діяльності мають місце системні недоліки, основними з яких є відсутність чіткості в розмежуванні підслідності між ними, а також підпорядкування різним гілкам влади (Прем'єр-міністру України та Президенту України відповідно).

Важливим нововведенням в інституційній складовій боротьби з корупцією стало запровадження Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Воно було створене з використанням європейського досвіду, зокрема, практики Франції, в якій діє AGRASC (Агентство з менеджменту арештованих і конфіскованих активів). Цей новий орган централізував функції, які раніше належали низці інших структур, зокрема, Державній виконавчій службі, оперативно-розшуковим підрозділам, органам досудового розслідування, а також сконцентрував нові повноваження, такі як управління корупційними та іншими злочинними активами.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про виконавче провадження». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/606-14>.
2. Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо вдосконалення інституту спеціальної конфіскації з метою усунення корупційних ризиків при її застосуванні» від 10.11.2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/770-19>.
3. Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо окремих питань накладення арешту на майно з метою усунення корупційних ризиків при його застосуванні» від 10.11.2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/769-19>.
4. Закон України «Про Державне бюро розслідувань». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54012.
5. Закон України «Про Державний бюджет України на 2015 рік». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80-19>.
6. Закон України «Про Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/772-19>.
7. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
8. Конституція України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
9. Кримінальний процесуальний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
10. Кримінально-виконавчий кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 17 «Питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/17-2015-п>.
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 № 1104 «Про реалізацію окремих положень Кримінального процесуального кодексу України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п>.
13. За останні 2 роки рівень корупції в Україні зріс на 18%: дослідження. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/news/poslednie-goda-uroven-korruptsii-ukraine-1428572826.html>.
14. Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/shorichne-poslannya-prezidenta-ukrayini-do-verhovnoyi-radi-u-35412>.
15. Багрий-Шахматов Л.В. Уголовно-правовые и криминологические проблемы коррупции, теневой экономики и борьбы с ними / Л.В. Багрий-Шахматов. – Одесса: Ластар, 2001. – 530 с.

17. Дубровик-Рохова А. Рада почала створення агентства із повернення вкрадених активів. – День (09.10.2015). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://m.day.kiev.ua/uk/article/ekonomika/zakon-yakuu-nablyzyt-ukrayinu-do-yes>

18. Поуп Дж. Боротьба з корупцією: елементи системи державної непідкупності. – 2011. – 488 с.

19. Чемерис І.В. Зарубіжний досвід протидії корупції в системі державного управління. – Стратегічні пріоритети. – № 3 (12). – 2009. – 111 с.

ЧЕРНЕНКО О. О.,

старший слідчий з особливо важливих справ
(Головне слідче управління МВС України)

УДК 343.85

ПРЕВЕНТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ СЛІДЧОГО: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗМІСТУ ТА ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ

У статті запропоноване кримінологічне визначення поняття профілактичної діяльності слідчого, проаналізовано зміст сучасних функцій органів досудового розслідування. Автором також проведено аналіз слідчої профілактики згідно з основними етапами спеціально-кримінологічної профілактики та виокремлено основні напрямки превентивної діяльності слідчих на кожному з них.

Ключові слова: *слідча профілактика, слідчий ОВС, спеціально-кримінологічна профілактика, індивідуальна профілактика, напрямки слідчої профілактики.*

В статье предложено криминологическое определение понятия профилактической деятельности следователя, проанализировано содержание современных функций органов досудебного расследования. Автором также проведен анализ следственной профилактики в соответствии с основными этапами специально-криминологической профилактики и выделены основные направления превентивной деятельности следователей на каждом из них.

Ключевые слова: *следственная профилактика, следователь ОВД, специально-криминологическая профилактика, индивидуальная профилактика, направления следственной профилактики.*

Criminological definition of investigator preventive activity is proposed in article; content of current investigative agencies functions is analyzed. The analysis of investigative prevention according to main stages of specially-criminological prevention is performed by author; and basic directions of prevention activities are defined on each of them.

Key words: *investigative prevention, investigator of internal affairs agencies, specially-criminological prevention, individual prevention, investigative prevention directions.*

Вступ. Запобігання злочинності, як один із пріоритетних напрямів державної політики, реалізується широким колом суб'єктів, одним з яких виступають слідчі ОВС. Включення працівників слідчих підрозділів до системи суб'єктів запобіжної діяльності здійснено

